

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Tertium

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtrum hæ duæ sint potissimæ virtutes? 4

urn:nbn:de:hbz:466:1-38803

corruptionem sanitatis: Sicut autem sanitas corporalis corrumpitur per hoc quod corpus recedit à debita complexione humanæ speciei: ita etiam infania secundum animam accipitur per hoc, quod anima humana recedit à debita dispositione humanæ speciei. Quod quidem contingit & secundum rationem, puta cum aliquis usum rationis amittit: & quantum ad vim appetitivam, puta cum aliquis amittit affectum humanum, secundum quem homo est naturaliter omni homini amicus, ut dicitur in octavo Ethicorum*. Infania autem quæ excludit usum rationis, opponitur prudentiæ: Sed quod aliquis delectetur in pœnis hominum, dicitur esse infania: quia per hoc videtur homo privatus affectu humano, quem sequitur clementia.

li 8. c. 1.
tom. 1.

ARTIC. IV.

Utrum clementia & mansuetudo sint potissima virtutes?

765

Ad quartum sic proceditur. Videtur, quod clementia & mansuetudo sint potissimæ virtutes. Laus enim virtutis præcipue consistit in hoc quod ordinet hominem ad beatitudinem, quæ in Dei cognitione consistit. Sed mansuetudo maximè ordinet hominem ad Dei cognitionem. Dicitur enim Iac. 1. In mansuetudine suscipite iussum verbum. & Ecclesiast. quinto, Esto mansuetus ad audiendum verbum Dei. Et Dionys. 4 dicit in epistola ad Demophilum, Moysen propter multam mansuetudinem Dei apparitione dignum habitum. Ergo mansuetudo est potissima virtutum.

in princ.
epist. 8.

¶ 2 Præterea, Tanto virtus aliqua videtur esse potior, quanto magis acceptatur à Deo & ab hominibus. Sed mansuetudo maximè videtur acceptari à Deo. Dicitur enim Eccles. 1. quod beneplacitum est Deo fides & mansuetudo. Vnde specialiter ad suam mansuetudinis imitationem Christus nos inuitat, dicens, Discite à me quia mitis sum & humilis corde. Et Hilarius dicit quod per mansuetudinem mentis nostræ habitatur.

Canone
4. Mat.
nō remō-
tè à pri-
tat

tat Christus in nobis. Est etiam hominibus acceptissima. Vnde dicitur Eccles. 3. Fili, in mansuetudine perfice opera tua, & super hominum gloriam diligaris. Propter quod & Prouerb. 20. dicitur, quod clementia thronus regius roboratur. Ergo mansuetudo & clementia sunt potissimæ virtutes.

*L. x. c. 3. a
m. t. 4.*

¶ 3 Præterea, Aug.* dicit in lib. de serm. Dom. in monte, quod imites sunt qui cedunt improbitatibus, & non resistunt in malo, sed vincunt in bono malo. Hoc autem videtur pertinere ad misericordiam vel ad pietatem, quæ videtur esse potissima virtutum: quia super illud 1. ad Tim. 4. Pietas ad omnia utilis est, dicit

*Amb. in
hunc lo-
cum Pau-
li, 20. 5.*

gloss. Ambros.* quod summa religionis Christianæ in pietate consistit. Ergo mansuetudo & clementia sunt maximæ virtutes.

SED contra est, quod non ponuntur inter virtutes principales, sed adiunguntur alteri virtuti quasi principaliori.

RESPONDEO dicendum, quod nihil prohibet aliquas virtutes non esse potissimas simpliciter, nec quo ad omnia, sed secundum quid, & in aliquo genere. Non autem est possibile, quod clementia & mansuetudo sint potissimæ virtutes simpliciter: quia laus earum attenditur in hoc quod retrahunt a malo, in quantum scilicet diminuunt iram vel peccata. Perfectius autem est consequi bonum, quam carere malo. Et ideo virtutes quæ simpliciter ordinant in bonum, sicut fides, spes, charitas, & etiã prudentia, & iustitia, sunt simpliciter maiores virtutes quam clementia & mansuetudo. Sed secundum quid nihil prohibet clementiam & mansuetudinem habere quandam excellentiam inter virtutes quæ consistunt affectionibus prauis. Nam ira quæ mitigatur mansuetudo, propter suum impetum maxime impedit hominem ne liberè iudicet veritatem. Et propter hoc mansuetudo maxime facit hominem esse competentem sui. Vnde dicitur Eccles. 10. Fili, in mansuetudine serua animam tuam) quamuis concupiscentiæ delectationum tactus sint turpiores, & magis continue infestent: propter quod

temperantia magis ponitur virtus principalis, ut ex didis patet*. Clementia verò in hoc quòd dimi-
nuit penas, maximè videtur accedere ad charitatem, quæ est potissima virtutum, per quam bona operamur ad proximos, & eorum mala impedimus. 9. 141. a.
7. ad 2.

Ad primum ergo dicendum, quòd mansuetudo præparat hominem ad Dei cognitionem, remouendo impedimentum. Et hoc dupliciter. Primo quidem, faciendo hominem compotem sui per diminutionem iræ, ut dictum* est. Alio modo, quia ad mansuetudinem pertinet quòd homo non contradicat verbis veritatis: quod plerumque aliqui faciunt ex commotione iræ. Et idè August. dicit in 2. de Doct. Christi. * quòd miscere est non contradicere diuinæ scripturæ, siue intellectæ, si aliqua vitia nostra percutit; siue non intellectæ, quasi nos melius sapere veriusque percipere possemus. In co. ar.
cap. 7. in
prin. t. 3.

Ad secundum dicendum, quòd mansuetudo, & clementia reddunt hominem Deo, & hominibus acceptum, secundum quòd concurrunt in eundem effectum cum charitate, quæ est maxima virtutum, scilicet in subtrahendo mala proximorum.

Ad tertium dicendum, quòd misericordia, & pietas conueniunt quidem cum mansuetudine, & clementia, in quantum concurrunt in eundem effectum, qui est prohibere mala proximorum. Differunt tamen quantum ad modum. Nam pietas remouet mala proximorum ex reuerentia quam habet ad aliquem superiorem, puta ad Deum, vel parentem. Misericordia, verò remouet mala proximorum; ex hoc quòd in eis aliquis contristatur, in quantum æstimat ea ad se pertinere, ut supra* dictum est: quod prouenit ex amicitia, quæ facit amicos de eisdem gaudere, & contristari. Mansuetudo autem hoc facit, in quantum remouet iram incitantem ad vindictam. Clementia verò hoc facit ex animi lenitate, in quantum iudicat æquum esse ut aliquis non amplius puniatur. 9. 30. a. 2